

Vlaamse
overheid

TWOL PROGRAMMA 2016

**Toegepast Wetenschappelijk
Onderzoek Leefmilieu**

Onderzoeksprogramma ter ondersteuning van het Vlaamse milieubeleid

Opgemaakt door het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
i.s.m. de Vlaamse Landmaatschappij,
de Vlaamse Milieumaatschappij en
de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij

mei 2016

INHOUDSTAFEL

Inhoudelijke toelichting.....	4
1. Horizontale oriëntaties	6
Vergroening van de economie.....	6
Eenvoudige en doeltreffende instrumenten.....	6
2. Verticale oriëntaties – Themabeleid	7
Water.....	7
Bodem en ondergrond.....	7
Lucht.....	8
Hinder.....	8
Afval en materialen	8
Klimaat	9
Biodiversiteit.....	8
3. Beleidsondersteuning en -integratie	9

Inhoudelijke toelichting

Jaarlijks wordt door het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie i.s.m. de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) het programma Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu, kortweg TWOL, opgemaakt.

Het voorliggend indicatief TWOL-programma 2016 geeft een overzicht van de geplande onderzoeksprojecten (63 effectief en 14 reserve), ingedeeld volgens de thematiek van de Beleidsnota Omgeving 2014-2019.

Per onderzoeksproject wordt volgende informatie weergegeven: OL-nummer, Titel onderzoek, Programma en Prijscategorie.

Het 'OL-nummer' (OL staat voor Onderzoek Leefmilieu) is een uniek nummer dat automatisch bij de invoer van een onderzoeksproject in de GMO-databank wordt gegeven aan het onderzoeksproject.

De 'titel van het onderzoek' geeft het onderwerp van het onderzoeksproject.

Het 'programma' heeft betrekking op de onderzoeksprogrammerende /-financierende instantie, m.n. het Departement LNE, VMM, VLM of OVAM.

De 'voorzien kostprijs' van het onderzoek wordt aan de hand van een prijscategorie aangeduid: A \leq 75.000 euro, 75.000 euro < B \leq 150.000 euro, 150.000 euro < C \leq 250.000 euro, D > 250.000 euro.

De onderzoeksprojecten vermeld in dit TWOL-programma 2016 hebben intern een inhoudelijke screening doorlopen waarbij de beleidsrelevantie van elk project werd geoptimaliseerd.

In dit TWOL-programma bevinden zich tevens reserveprojecten. Deze onderzoeksprojecten zijn gepland, maar hebben een lagere prioriteit dan de onderzoeksprojecten die in het onderzoeksprogramma zijn vermeld. Daarenboven kunnen ze door financiële restricties (nog) niet worden opgestart. De kans is dus eerder klein dat deze projecten zullen worden uitgevoerd. Van zodra echter financiële middelen vrijkomen en de minister haar goedkeuring hecht aan deze reserveprojecten, kunnen ook deze worden opgestart.

Onderzoeksprogramma

Het TWOL-programma is geen rigide overzicht van de geplande onderzoeksprojecten. Het is een lijst van onderzoeksvoorstellen die met de nodige flexibiliteit wordt gehanteerd. Het kan voorkomen dat nieuwe en/of dringende onderzoeksvragen, die niet op voorhand te voorzien waren, in het lopende TWOL-programma worden opgenomen of dat blijkt dat geprogrammeerd onderzoek niet meer nodig/nuttig is.

Halverwege het jaar wordt ook een officieel actualisatiemoment voorzien, waarbij eventuele wijzigingen in het onderzoeksprogramma worden geformaliseerd.

Bovendien wordt elk onderzoeksproject, zelfs na goedkeuring van dit TWOL-programma door de bevoegde minister, afzonderlijk uitbesteed. Conform de wetgeving op de overheidsopdrachten worden potentiële opdrachtnemers gecontacteerd of via het Bulletin der Aanbestedingen geïnformeerd en nadien volgens de gehanteerde procedure geselecteerd.

Tot slot: de jaarlijkse TWOL-programmering wijkt enigszins af van andere onderzoeksprogramma's waarbij (top-down) a priori een lijst met inhoudelijke onderzoekstopics wordt vastgelegd en meegedeeld en waarbinnen de ingediende onderzoeksvoorstellen moeten kaderen.

De opmaak van het TWOL-programma vindt plaats via een bottom-up benadering. De door de beleidsmedewerkers ingediende onderzoeksprojecten passen binnen het Onderzoekskader 2016 dat de belangrijkste onderzoeks- en beleidsprioriteiten bevat. Als Onderzoekskader wordt het MINA-plan 4 (2011-2015) gehanteerd.

Er kan worden gesteld dat de meest beleidsrelevante onderzoeksvorstellen werden geselecteerd. Naast de onderzoeksvorstellen van operationele aard zijn onderzoeksprojecten waarbij een strategische visie wordt ontwikkeld of waarbij direct gevolg wordt gegeven aan de bestaande onderzoeksprioriteiten, ongeveer in gelijke mate aanwezig in het TWOL-programma 2016.

1. Horizontale oriëntaties

Vergroening van de economie

<u>OL-nummer</u>	<u>Titel</u>	<u>Programma</u>	<u>Prijscat.</u>
OL201300065	Wetenschappelijke ondersteuning bij educatie en sensibilisatie rond bodem toegespitst op de doelgroepen onderwijs en burgers	Departement LNE	A
OL201400041	Ontwikkelen van gebruiksvriendelijke instrumenten die de aankoper ondersteunen bij de beoordeling van de duurzaamheidscriteria in overheidsopdrachten	Departement LNE	A
OL201500041	Een plan van aanpak om de milieu-impact van 10 sleutelproducten te reduceren	OVAM	A
OL201500056	Evaluatie van de bijdrage van het programma Ecocampus aan de transitie naar duurzaam hoger onderwijs in Vlaanderen.	Departement LNE	B
OL201500057	Opvolgen van kennis, attitude en gedrag van de consument inzake voedselverlies	Departement LNE	B
OL201500058	Ontwikkelen van een methodiek om milieueffecten van investeringen in onderzoek en ontwikkeling te beoordelen	Departement LNE	A
OL201500059	Onderzoek naar sleutels tot een bredere en blijvende gedragsverandering bij de burger/ consument rond verwarmen en zich verplaatsen.	Departement LNE	C
OL201500060	Doelgroepgerichte uitwerking van de voorstellen uit een eerdere studie rond preventie van bodemverontreiniging	Departement LNE	A
OL201500064	Ondersteuning Groene Economie Convenanten	Departement LNE	A
OL201500065	Een praktijk gerichte CO ₂ -taks	Departement LNE	A
OL201500078	Duurzaamheidsmeter voor de renovatie van wijken	Departement LNE	B
OL201500079	Ontsluiting Mobiscore	Departement LNE	A

Eenvoudige en doeltreffende instrumenten

<u>OL-nummer</u>	<u>Titel</u>	<u>Programma</u>	<u>Prijscat.</u>
OL201500024	Verduidelijking en verbetering van de huidige geluidsregelgeving voor de ingedeelde inrichtingen: uitklaren huidige ad hoc VLAREM-knelpunten geluid	Departement LNE	A
OL201500043	Risicoevaluatiesysteem omgevingsveiligheid voor transport van gevaarlijke stoffen - beleidsverkennd onderzoek	Departement LNE	B
OL201500055	Stand van zaken lokaal milieubeleid - onderzoek naar bruikbaarheid BBC-tool	Departement LNE	A
OL201500061	Uitwerking audit- en controlesysteem voor erkende bodemsaneringsdeskundigen (eBSD)	Departement LNE	A
OL201500074	Actualisatie van het Richtlijnenboek voor de discipline 'Mens-Ruimtelijke aspecten'	Departement LNE	B
OL201500075	Ex-post evaluatie en monitoring van afgeronde milieueffectrapportages	Departement LNE	C
OL201500076	Opmaken van een format voor de richtlijnenboeken inzake milieueffectrapportage	Departement LNE	A
OL201500077	Benchmarkstudie: Milieueffectrapportage in verschillende Europese lidstaten	Departement LNE	B

2. Verticale oriëntaties – Themabeleid

Water

<u>OL-nummer</u>	<u>Titel</u>	<u>Programma</u>	<u>Prijscat.</u>
OL201400023	Gerichte normering van chloridelozingen op basis van ecologische impact	VMM	A
OL201500025	Onderzoek naar de bepaling van Kaderrichtlijn Water-componenten in biota	VMM	A
OL201500027	Statistische onderbouwing van de analysesresultaten afvalwater	VMM	A
OL201500029	Emissies naar oppervlaktewater van medicijnen uit veterinair gebruik	VMM	A
OL201500036	Uitbreiden van de uitgewerkte methodiek voor het opsporen van illegale grondwaterwinningen	VMM	A
OL201500037	Tijdsafhankelijke modellering van freatische aquifers voor het begroten van de impact van grondwaterbeheer op het afvoergedrag van waterlopen	VMM	A
OL201500084	Derogatiemonitoringsnetwerk MAP 5	VLM	B
OL201500085	Gebiedsgerichte oorzaak-gevolganalyse van de waterkwaliteit	VLM	B
OL201500087	Nitraatrijke bronnen	VLM	D
OL201500088	Bemestingsvrije stroken langs waterlopen	VLM	A
OL201500089	Goede landbouwpraktijken voor de opslag van stalmeest op de kopakker	VLM	B
<u>Reserve</u>			
OL201200054	Het uitwerken van de kwaliteitsborging bij het gebruik van een multiparametersonde voor continue metingen van oppervlaktewaterkwaliteit	VMM	A
OL201300021	Code van Goede Praktijk voor de bestrijding van olie- verontreinigingen in Vlaamse oppervlaktewateren	VMM	B
OL201400020	Bepalen van impact van silosappen op de kwaliteit van waterlopen, schaal Vlaanderen	VMM	A
OL201500026	Onderzoek naar de analyse van Kaderrichtlijn Water en Watchlist componenten in oppervlaktewater	VMM	A
OL201500038	Pilootproject ouderdomsbepalingen grondwater in relatie tot antropogeen geïnduceerde grondwaterkwaliteitsveranderingen	VMM	B
OL201500046	Quicksan van Vlaanderen inzake de mogelijkheden voor riothermie	VMM	A
OL201500090	Modelsimulaties derogatie MAP5	VLM	A
OL201500092	Monitoring meststalen voor de bepaling van een Bedrijfsforfait in de rundveesector	VLM	B

Bodem en ondergrond

<u>OL-nummer</u>	<u>Titel</u>	<u>Programma</u>	<u>Prijscat.</u>
OL201300064	Code van goede praktijk voor kwalitatief goed bodembeheer van bodems in de bebouwde omgeving (parken, speeltuinen, privétuinen, ...)	Departement LNE	B
OL201500048	Code van goede praktijk voor fyto-remediatie	Departement LNE	B
OL201500086	Optimaliseren van bemestingsstrategieën vanuit de principes van de biologische landbouw	VLM	D

Lucht

<u>OL-nummer</u>	<u>Titel</u>	<u>Programma</u>	<u>Prijscat.</u>
OL201400024	Blootgestelde bevolking, oppervlakte en km weg met overschrijdingen van de grenswaarden van NO ₂ en fijnstof (PM ₁₀) in 2015 en jaar van behalen normen voor de zones Antwerpen	Departement LNE	B
Reserve			
OL201400026	Bepaling van luchtweg irriterende secundaire reactieproducten tijdens ozon episodes	VMM	B

Hinder

<u>OL-nummer</u>	<u>Titel</u>	<u>Programma</u>	<u>Prijscat.</u>
OL201500020	Expertadvies voor het beoordelen van aanvragen van conformiteitsattesten en ondersteuning voor het modelleren van niet-ioniserende straling	Departement LNE	B
OL201500047	Verder uitwerken en uitvoeren van het actieplan Gentse kanaalzone in het kader van de 3de humane biomonitoringcampagne	Departement LNE	A
OL201500070	Opmaak van een geluidskaart voor de belangrijke spoorwegen (referentiejaar 2016)	Departement LNE	C
OL201500071	Uitvoeren van een stapsgewijze beleidsdoorwerking (faseplan) van de resultaten van de 3de Vlaamse humane biomonitoringcampagne uitgevoerd in het kader van het 2de generatie steunpunt Milieu en Gezondheid - deel Algemeen Vlaanderen	Departement LNE	B
OL201500072	Opmaak van geluidskaarten voor de belangrijke agglomeraties (referentiejaar 2016)	Departement LNE	C

Natuur

<u>OL-nummer</u>	<u>Titel</u>	<u>Programma</u>	<u>Prijscat.</u>
OL201500052	Optimalisatie van beleidsindicator voor bijen en hommels - Uittesten en optimaliseren van draaiboeken van terreinindicators voor populaties van bijen en hommels	Departement LNE	A

Afval en materialen

<u>OL-nummer</u>	<u>Titel</u>	<u>Programma</u>	<u>Prijscat.</u>
Afval			
OL201500034	Monitoring van de selectieve inzamelingsgraad van bedrijfsafval	OVAM	A
OL201500051	Studie verbonden aan het nieuwe uitvoeringsplan lokaal afval- en materialenbeheer	OVAM	A
Materialen			
OL201500039	Uitbouw data- en info-instrumentarium ter ondersteuning en monitoring van materialenbeheer	OVAM	B
OL201500040	Onderzoek en ontwikkeling in functie van een koppeling of integratie van de bestaande instrumenten, databanken en projecten voor het sluiten van materiaalketens in het kader van duurzaam materialenbeheer.	OVAM	A

OL201500042	Vergelijkende studie thermische verwerking - mechanische recyclage van kunststoffen	OVAM	B
OL201500044	Identificeren van product(groep)en met kunststofrecycalaat (recycled content) en product(groep)en met potentieel voor het inzetten van kunststofrecycalaat.	OVAM	B
OL201500049	Optimaliseren van de meubelketen	OVAM	A
OL201500053	Onderzoek naar milieuwinst bij het sluiten van de materialenkringloop van wegwerpluiers en incontinentiemateriaal.	OVAM	A
OL201500054	Proefprojecten en proeftuinen kringlopen niet-steenachtige materialen	OVAM	A
OL201500062	Pilot dynamisch of veranderingsgericht bouwen	OVAM	A
OL201500063	Ontwikkeling MMG-model (gebouwniveau deel II)	OVAM	A
OL201500066	Lokale en bovenlokale uitdagingen voor de Circulaire Stad	OVAM	A

Klimaat

<u>OL-nummer</u>	<u>Titel</u>	<u>Programma</u>	<u>Prijscat.</u>
OL201500068	Ondersteuning voor het Vlaamse energie- en klimaatplan 2021-2030 dat uitgewerkt zal worden in het kader van het governance system of the Energy Union	Departement LNE	B
OL201500080	Steden en gemeenten adapteren. Werkinstrument (Exceltabel) ter ondersteuning lokale besturen bij het inschatten van de impact van klimaatverandering en bij het plannen van adaptatiemaatregelen (deel 2)	Departement LNE	A

3. Beleidsondersteuning en -integratie

<u>OL-nummer</u>	<u>Titel</u>	<u>Programma</u>	<u>Prijscat.</u>
OL201400022	Optimalisatie van de berekening en de ruimtelijke spreiding van de emissies door de gebouwenverwarming (inclusief land- en tuinbouwsector).	VMM	A
OL201500012	Modelberekeningen en ontwikkelingen in het kader van de PAS	VMM	B
OL201500016	Ontwikkeling meetnet immissie: voorbereidend werk	VMM	B
OL201500028	Uitbreiden en herkalibreren van het aquatisch ecologisch model (ELMO)	VMM	B
OL201500030	Verdere ontwikkeling en kalibratie van het model ArcNemo 1.0.	VMM	C
OL201500045	De vergroening van nichevloten verkennen en initiëren	Departement LNE	B
OL201500050	Ondersteunen van gemeenten bij de vergroening/elektrificering van het Vlaamse wagenpark	Departement LNE	B
OL201500069	Eindontwikkeling en implementatie meetinstrument omgevingskwaliteit	Departement LNE	A
<u>Reserve</u>			
OL201300030	Temporele validatie van het RIO-IFDM model	VMM	A
OL201500031	Operationaliseren van een bemestingsallocatiemodule voor scenario-berekeningen in voorbereiding van MAP6	VMM	B
OL201500032	NO ₂ -meetcampagne als nulmeting in stad Gent voor evaluatie implementatie van actieplan Gent in het kader van het Life Panacea project	VMM	A
OL201500033	Aanmaak emissiedata voor het doorrekenen van regionale emissiescenario's voor heden, 2020 en 2030 in het kader van het Life	VMM	A

OL201500035	PANACEA project Ontwikkeling en demonstratie methoden voor UFP (ultra fine particles) /NM (nanomaterials) voor monitoring en bronspatie	VMM	B
-------------	--	-----	---

